

Energimyndigheten - Energi och klimatplan
energioklimatplan@energimyndigheten.se

Fredag 15 december 2023

Yttrande om utkast till uppdaterad energi- och klimatplan

Tack för möjlighet att ge synpunkter på utkastet till uppdaterad nationell energi- och klimatplan. Planen är omfattande och är i grova drag en bra beskrivning av rådande svensk politik och åtgärder.

Eftersom varken klimatpolitiken eller energipolitiken har lagts fram nationellt i form av klimathandlingsplanen respektive den aviserade energipolitiska inriktningspropositionen så haltar den svenska nationella energi- och klimatplanen av förklarliga skäl betänkligt. Detta är olyckligt och oroande. Greenpeace förutsätter att dessa båda dokument innehåller de mål och åtgärder som är nödvändiga för Sverige för att leva upp till, och helst överträffa, de krav som EU ställer på Sverige inom klimat- och energiområdet.

I utkastet på uppdaterad energi- och klimatplan redogörs för regeringens ambitioner inom ramen för det så kallade Tidöavtalet. Det klargörs att den förda politiken inom ramen för regeringens samarbete med Sverigedemokraterna har inriktningen att "öka mängden planerbar och fossilfri elproduktion i energisystemet, inte minst genom att stärka förutsättningarna för ny kärnkraft". Vi kan konstatera att denna inriktning knappast, och framförallt inte i närtid, leder till att Sverige når de uppsatta EU-målen till exempel avseende minskade utsläpp, andel förnybar energi och energieffektivisering. Det förefaller istället alltmer uppenbart att regeringens inriktning är ett sidospår som de facto försvårar måluppfyllelsen. Följden är allvarlig eftersom varken mål eller styrmedel för att nå klimat- och energipolitiken finns på plats vilket gör att den nödvändiga omställningen bromsas. Det får dessutom konkreta följd effekter så som att detta utkast till nationell energi- och klimatplan inom väsentliga områden endast är halvfärdigt.

Vi noterar att den svenska energi- och klimatplanen i stora delar är en deskriptiv redogörelse. Detta har förvisso ett visst värde, men än mer angeläget är analysen av den förda politiken och vart den leder. Avsnitt fem är i detta avseende ett särskilt viktigt avsnitt men är ändå väldigt underutvecklat i planen och skulle tjäna på en vidare och mer genomarbetad konsekvensbedömning.

Som konstateras i planen har Sverige inte något nationellt mål om andel förnybar energi till 2030. Detta är en uppenbar brist från svensk sida. Det är därför glädjande att Sverige aviserar att man kommer att redovisa ett nytt nationellt förnybartbidrag, som innebär en

ambitionshöjning jämfört med den nuvarande planen som redovisar ett nationellt bidrag om 65 procent, i den slutliga uppdaterade integrerade nationella energi- och klimatplanen. Sammantaget är det emellertid en brist i svensk politik, och därmed i detta utkast till uppdaterad nationell energi- och klimatplan, att det inte finns en tydlig färdplan för hur förnybar energi ska kunna växa i Sverige. Greenpeace uppmanar regeringen att slå fast ett mål om ett hundra procent förnybart energisystem och att utarbeta en plan inkluderande nödvändiga styrmedel och incitament för hur Sverige snarast möjligt ska kunna nå detta mål.

Det är talande, och anmärkningsvärt, att avsnittet 3.1.3.4 om "nationella styrmedel, tidsgränser och åtgärder som planeras för att fasa ut energisubventioner, särskilt för fossila bränslen" är blankt i den svenska energi- och klimatplanen. Eftersom regeringen istället för att fasa ut, har ökat fossila drivmedelssubventioner med över [12 miljarder kronor](#), är denna punkt naturligtvis svår att uppfylla. Greenpeace föreslår att regeringens politik redovisas och klargörs i denna del så att det framgår klart och tydligt för EU-kommissionen och EU:s medlemsstater att Sveriges regering anser att det är viktigare att subventionera fossilbranschen än att leva upp till gemensamt beslutade energi- och klimatmål inom EU.

Enligt förordningen ska det hållas offentliga samråd om planen. Vi är inte medvetna om några sådana samråd, utöver detta remissförfarande. Om den enda konsultationsprocess som hålls är detta remissförfarande är det i underkant på vad som kan förväntas. Utöver det är det anmärkningsvärt att kortast möjliga remisstid möjliggörs (från 4 till 15 december). Då den uppdaterade planen lämnades in, något försenad, i juli borde betydligt mer tid - och därmed möjlighet till konstruktiva inspel - ha kunnat möjliggöras. Med tanke på detta förefaller det närmast som att kommentarer på planen inte är önskvärda.

Avslutningsvis skulle Greenpeace vilja lyfta fram den utvärdering som genomförts inom ramen för CAN Europe, inom vilken Greenpeace är en del. [Utvärderingen som publicerades i oktober i år](#) får Sveriges utkast till uppdaterad nationell energi- och klimatplan ett tydligt underkänt betyg, både som helhet och i flera av de centrala delarna. Rapporten ger följande sammanfattande bedömning av den svenska planen:

Sweden fails to move towards a 1.5°C trajectory. The plan includes a climate target that would surpass the minimum EU requirements for climate effort-sharing, but is not credible as not backed up by additional policies and measures (PAMs) nor updated scenarios. The renewables target is not presented. The energy efficiency target is the same as the 2019 NECP, and fails to align with the 2030 EU energy efficiency target. Overall, little additional PAMs have been included.

Med vänliga hälsningar

Rolf Lindahl, kampanjledare klimat och energi,
rolf.lindahl@greenpeace.org